

ATLANTSKI OCEAN - ATLANTIK

UVOD

Splošni podatki

Slanost

temperature

Lega(z drugimi oceani)

Nastanek

VSEBINA

Živali-globokomorske (Video posnetek)

Rastline

Gospodarstvo

Otoki

Čez atlantski hrbet

Raziskovanje ocena

Začetki

Nove tehnike

Ekspidicije

Začetki

Vikingi

morski tokovi

Posebnosti

titanik

Bermudski trikotnik- bermudi

Kuba – kriza

KONEC

Pomembnost

SESTAVA SEMINARSKE (STR. 113-114)

Uvod- zakaj smo se odločilo za to seminarsko nalogo

Povzetek

Jedro(uvod, vsebina in zaključek)- podnaslovi

Kazalo

Viri: knjižno in neknoj. (internet neknjižni vir)

Po abecednem redu

enolično

Uvod

V uvodu opiši, kaj te je napeljalo na to, da si se za to temo odločil(a), kaj boš v nalogi opisoval(a), kakšni so cilji, ki jih z raziskavo želiš doseči...

Zelo rad se kopam in ko se doma tuširam, me je težko pripraviti do tega, da ne bi porabil vse tople vode. Še posebej pa se imam lepo na morju, tudi na bazen se rad odpravim, kjer lahko uživam kolikor imam željo. Ko sem odločal za temo, sem se spomnil na vse morske dogodivščine s svojimi prijatelji, na Zemljo, katere površino večji del pokriva voda. Ker živim v Sloveniji mi je najbližji Atlantski ocean. Drugače mi Atlantik predstavlja neznansko širok in dokaj malo poznan pojem(predvsem globine. Odločil sem se, da si skozi ta referat razširim, ter ponovim že nekdanje znanje o njem. A ker nisem strokovnjak, ne bom delal raziskav, ter se ne bom vkrcal na podmornico, vendar bom samo povzel do tega trenutka znano in dodal nekaj meni in verjetno tudi drugim zanimivih dejstev. Predvsem si želim, da bi lahko na dokaj zanimiv način predstavil ocean, s katerim smo se že vsi srečali pri učenju zemljepisa in nekateri so imeli to priložnost tudi v živo. Ne vem, mogoče si želim predvsem, da bi predstavil, zanimivosti, kot so Bermudski trikotnik in podobno. Moji cilji je da se skozi sestavljanje tega besedila, ki ga bom obravnaval do konca tega šolskega leta, naučim optimalno in hitreje uporabljati Microsoft Word, kot pa sem ga do tega trenutka.

POVZETEK

morja in oceani

Več kot 71% sveta prekrivajo morja. Celotnemu morju na svetu pravimo Svetovno morje, večino tega sestavljajo trije oceani:

Tihi ocean ali Pacifik

Atlantski ocean ali Atlantik

Indijski ocean

NASTANEK OCEANOV

Oceani so začeli nastajati pred mnogimi milijoni let, ko se je Zemlja še ohlajala in strjevala saj je bila pred tem v staljenem tekočem stanju. Vodno paro so izbruhali v ozračje ognjeniki.

1. Ko se je mlada Zemlja ohlajala, so začeli ognjeniki bruhati mešanico plinov, ki je oblikovalo prvo ozračje.
2. Ko se je ozračje nasitilo z vodno paro, se je para zgostila in padla na Zemljo v obliki dežja. V velikanskih vdolbinah se je začela zbirati deževnica.
3. Zemlja se je ohladila in ognjeniški izbruhi so postali redkejši. Zadnjih 100 milijonov let je ostala prostornina morske vode približno nespremenjena.

ATLANTSKI OCEAN

Splošni podatki o ATLANTIKU

Atlantski oceán, imenovan tudi Atlántik, je drugi največji ocean na Zemlji, saj pokriva približno petino njene površine. Ime oceana izhaja iz grške mitologije in pomeni »Atlasov morje«.

Atlantski ocean od severa proti jugu napolnjuje razvlečen bazen v obliki črke S, ki ga ob ekvatorialnih [protitokovih](#) na približno 8° severne dolžine lahko razdelimo na Severni in Južni Atlantski ocean. Ocean, ki ga na zahodu omejujeta [Severna](#) in [Južna Amerika](#) na vzhodu pa Evropa in Afrika, je prek [Arktičnega oceana](#) na severu in [Drakeovim prehodom](#) na jugu povezan s Tihim oceanom; umetno pa od leta [1914](#) tudi prek plovne poti skozi Panamski prekop. Na vzhodu razmejitvena črta med Atlantskim in [Indijskim oceanom](#) poteka na 20° vzhodne širine. Meja z Arktičnim oceanom poteka po lomljeni črti od Grenlandije do najjužnejših delov [Svalbarda](#) in nazaj na sever do [Norveške](#).

Atlantski ocean pokriva okoli 20 % površine Zemlje in je po velikosti drugi za Tihim oceanom. Skupaj s sosednjimi morji obsega površino okoli 106.450.000 km²; brez njih pa 82.362.000 km². Površina kopnega, katerega reke se stekajo v Atlantski ocean, je dvakrat tolikšna kot površina kopnega, ki napaja Tihni in Indijski ocean skupaj. Prostornina Atlantskega oceana skupaj s sosednjimi morji je 354.700.000 km³, brez njih pa 323.600.000 km³.

Povprečna globina Atlantika in sosednjih morij je 3.332 m; brez njih celo 3.926 m. Najgloblja točka, 8.605 m, se nahaja v [Portoriškem jarku](#). Širina Atlantskega oceana se giblje med 2.848 km med Brazilijo in Liberijo, do okoli 4.830 km med [ZDA](#) in severno [Afriko](#).

Obala Atlantskega oceana je razvejena, s številnimi zatoki, zalivi in morji. Ti vključujejo Karibsko morje, Mehški zaliv, Zaliv Sv. Lovrenca, Sredozemsko morje, Črno morje, Severno morje, Baltsko morje, Norveško-Grenlandsko morje in Weddelovo morje. Druga značilnost tega oceana je relativno majhno število otokov. Med bolj znanimi so [Svalbard](#), Grenlandija, Islandija, [Rockall](#), [Velika Britanija](#), [Irska](#), [Veliki Mali Antili](#), [Fernando de Noronha](#), [Azori](#), [Madeira](#), [Kanarski otoki](#), [Zelenortski otoki](#), [Bermuda](#), [Karibi](#), [Ascension](#), [Sveta Helena](#), [Tristan da Cunha](#), [Falklandski otoki](#) in [Južna Georgia](#).

Živali-
globokomorske (Video posnetek)

Rastline

temperature

GIBANJA MORSKE VODE

Valovanje

Gre za gibanje vode zlasti v vertikalni smeri. Pri valovanju se giblje samo površinski sloj vode. Zdi se, da se voda v valu giblje naprej, v resnici pa kroži. Glavni vzrok za valovanje so vetrovi, poznamo tudi valove, za katere vzroki niso vetrovi, to so vzroki potresov, podzemnih vulkanov. Taki valovi so tako imenovani TSUNAMI. Valovi se lomijo ob obali s strašansko silo. Teža morja, ki zadene ob kopno, lahko ustvari pritiske, večje od 25 ton na m². Ta pritisk je 30x večji od titega, s katerim pritiska na tla človeško stopalo.

vtinici

Vrtince povzroča trk plimnih tokov na krajih, kjer je morsko dno neravno. Tokovi se zaženejo drug proti drugemu; če zadenejo v kamnito polico na morskem dnu, se voda zažene navzgor in spremeni površino v kipečo maso.

Plimovanje ali bibavica

To je vertikalno premikanje morske vode, ki ga povzročata privlak LUNE in deloma SONCA. Zaradi privlačnosti lune se gladina morja 2x na dan zniža (OSEKA) in 2x na dan zviša (PLIMA). Razlika ni povsod enaka, v Jadranskem morju znaša največ 6m.

morski tokovi

Pri morskih tokovih gre za horizontalno premikanje morske vode, pri čemer se premeščajo in mešajo ogromne količine vode. Vzroki za to so PLANETARNI VETROVI. So stalni vetrovi na Zemlji, za katere je značilno, da pihajo stalno v isto smer. Morski tokovi se zaradi ODKLONSKE ali CORIOLISOVE SILE na S poluti odklanjajo na desno stran, na J pa na levo. Ta sila je posledica rotacije Zemlje.

Razlikujemo tople in hladne morske tokove. Njihova temperatura je odvisna od tega, kje imajo svoj izvor.

Tisti tokovi, ki izvirajo v nizkih geografskih širinah, so topli, tisti ki pa v višjih, so hladni.

Morski tokovi imajo velik vpliv na podnebje ob obalah, tudi na vlago in temperaturo.

TOPLI MORSKI TOKOVI:

- ★ Zalivski tok, izvira v Mehiškem zalivu, nato gre čez Atlantik proti SV, potuje mimo Z Evrope do skrajnega S Evrope. Zalivski tok vpliva na nekoliko višje zimske temperature v tem delu Evrope, in na večjo količino padavin.
- ★ Gvinejski tok-teče ob Z obali Afrike v Gvinejskem zalivu v smeri S-J in poleg visokih temperatur vpliva na količino padavin.
- ★ Mozambiški tok-teče ob JV obali Afrike na J pa se nadaljuje v Agulhaški tok.
- ★ Ekvatorialni tok-teče v vseh oceanih ob ekvatorju.

HLADNI MORSKI TOKOVI:

- ★ Humboldtov ali Cilsko-Perujski tok. Teče ob Z obali J Amerike v smeri J-S, vpliva na sušnost tega dela Amerike. Posledica tega je nastanek puščave ATAKAMA.
- ★ Benguelski tok-teče ob JZ obali Afrike v smeri J-S. (Namib)
- ★ Kanarski tok-teče ob SZ obali Afrike v smeri S-J.

Labradorski tok-teče v smeri S-J. (SV obala S. Amerike)

SLANOST:

Najpomembnejša kemična lastnost morske vode je slanost. Minerali, ki jih reke iztapljajo iz kamnin, se spirajo v oceane. Največ je natrija(30,39%) in klora(55,29%), ki skupaj sestavljata kuhinjsko sol (NaCl). Povprečna slanost je 33 do 38 promilov (delov soli na 1000 delov vode) Slanost morske vode je odvisna od več dejavnikov:

Bolj slana so , kjer je izhlapevanje veliko, sol ne izhlapeva, zato tam tudi ostane.

Manjša tam, kjer so izlivi večjih rek, tam kjer je veliko padavin, kjer je prisotno veliko taljenje ledenikov, je tudi morje manj slano.

Soli na kupe

Vse soli v vseh svetovnih oceanih in morjih bi pokrila Evropo s 5 km debelo plastjo.

temperatura

najpomembnejša fizikalna lastnost morske vode je temperatura.Glavni viri toplote, od katere se segreva morska voda je sonce , zato je najtoplejša na površju oziroma na gladini, ker pa je voda zelo slab prevodnik toplote, temperatura z globino zelo hitro pada.Najtoplejša morja so ob ekvatorju, najhladnejša pa ob S in J tečaju.

Otoki

Otoke najdemo v morjih, rekah in jezerih. Po velikosti se raztezajo od majhnih blatnih in peščenih otočkov, ki merijo samo po nekaj kvadratnih metrov, do največjega, Grenlandije, ki meri več ko 2 milijona kvadratnih kilometrov

Med največje 10 otokov spada tudi Velika Britanija (severni Atlantski ocean), ki meri 218065 km².

Oceansko dno

Oceansko dno je največja pokrajina na Zemlji. Pod oceani so gore, visoke kot Himalaja, razgibane gorske verige, daljše kot katerekoli na kopnem, velikanske ravnine, globoke soteske in jarki, ki se spuščajo na tisoče metrov v Zemljino skorjo. Ta očarljiva pokrajina je večinoma še neraziskana.

Na oceanskem dnu ali pod njim najdemo veliko koristnih reči. Med njimi so diamanti, nafta, plini, premog, pesek in kovine iz manganovih koncentracij (krompirjaste mineralne kepe).

Življenje v morju:

Morje delimo na tri življenjske prostore.To so:Morska gladina ali površje,prosta voda in morsko dno.

Na površju živijo razni mikroorganizmi in ribe ki se gibljejo na površju.

V prosto vodnem prostoru živijo ribe, delfini, kiti, morski psi, meduze skratka skoraj vsa morska živa bitja.

Na morskem dnu živijo razne alge, kakšne ribe, ki se skrivajo, raki in tudi nekateri mikroorganizmi, ki ne morejo živeti na površju.

onesnaženost

Morja so čedalje bolj ogrožena zaradi onesnaženosti.Morje onesnažujemo predvsem mi, ker v morje odplakujemo razne odpadke kemikalije in navsezadnje tudi z morskimi prevoznimi sredstvi,lahko se potopi ali nasede na morsko dno tudi kakšen Tanker In Pride Do Izliva nafte v morje takrat so ogrožena številna morska živa bitja.

GOSPODARSTVO

RIBOLOV

Najbolj ribiško razvita država je Norveška.To pa zato, ker se tam meša topli Zalivski tok in prepreči, da bi tam morje zmrznilo, kot drugič pa je tam kjer se mešajo topli in hladni morski

tokovi največ vrst in največ po številu rib.
Zato so se tam že od nekdaj ukvarjali z ribolovom.

VIRI:

WIKIPEDIJA <http://?>

VELIKA ILUSTRIRANA OTROŠKA ENCIKLOPEDIJA

FAKTOPEDIJA

V Braziliji odkrili novo vrsto ribe

Nedelja, 20. junij 2004 11:55

Brazilski znanstveniki trdijo, da so odkrili popolnoma novo vrsto rib, ki je v globinah Atlantskega oceana živela že v času dinozavrov, torej kar pred 150 milijoni let.

Riba iz družine Chimaera, ki meri med 30 in 40 centimetri, živi na globini približno 400 do 600 metrov.

Jules Soto, brazilski ihtiolog, je novo vrsto odkril na španski ribiški ladji v bližini obale Ria de Janeiro že leta 2001. Še dve leti pa je nato potreboval, da je našel več predstavnic skrivnostne vrste.

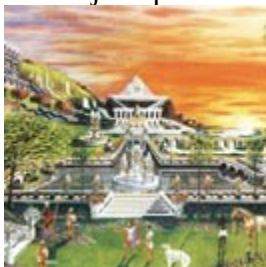
Vrsto, ki jo je poimenoval *Hydrolagus mattallansi*, ima top gobec, krilate stranske plavuti, ostro hrbtno plavut in bodičast rep. Je bližnja sorodnica morskih psov in skatov. Riba ima izreden čut za zaznavanje prisotnosti drugih vrst bitij, poleg tega ima izredno velike oči, s katerimi lahko zazna že najmanjši žarek svetlobe.

Ihtiologi so odkritje nove ribe iz vrste Chimaere soglasno označili za izredno pomembno odkritje. Globokovodne vrste so znanstveniki do sedaj precej bežno proučili. Soto je pojasnil, da je sicer nenavadno, da tako velika ribja vrsta do sedaj še ni bila odkrita, vendar pa je pri tem pojasnil, da je na takšnih globinah raziskovanje precej težavno, zato se zna zgoditi, da bodo v prihodnje odkrili še veliko novih ribjih vrst.

Chimaera, ki se je razvila pred približno 400 milijoni let v obdobju devona, je danes ena najstarejših živečih vrst rib na svetu.

Atlantida – mit ali resničnost

Pozabljena preteklost

Od podrobnih zapisov o zgodovinskih dogodkih iz same zarje civilizacije ni ostalo skoraj nič, tisto pa, kar je dospelo do nas, se je ohranilo v legendah, mitih in zgodbah, ki so v zgodnjih civilizacijah še imele živ spomin in ustna izročila prednikov. Da se je v davnini zgodilo nekaj strašnega, potrjuje tudi dejstvo, da so se stari pomorščaki bali pluti skozi Herkulova stebra (tako so nekoč imenovali Gibraltarski preliv) na odprto in takrat še neznano širjavo Atlantskega oceana.

Plutarh je rekel, da je na drugi strani Herkulovih stebrov Ogigija, kamor pa se zaradi blata in nesnage, ki sta tik pod morsko površino, ne more priti.

Okoli leta 560 pred Kristusom se je odpravil v Egipt znanja željni atenski tiran, državnik in zakonodajalec Solon. V Egiptu je preživel skoraj deset let. Kot prvi Evropejec naj bi slišal legendo o kontinentu Atlantidi, ki se je pogreznil v globine Atlantika. Po vrnitvi v Grčijo je to legendo povedal svojemu nečaku Kritiji starejšemu, ta pa jo je ponovil svojemu vnuku Kritiji mlajšemu; torej tistemu Kritiji, ki je svojega nečaka Platona pregovoril, da je vstopil v Sokratovo šolo.

Plutarh pravi, da je imel po vrnitvi iz Egipta Solon obširen, v verzih spisan zapis o Atlantidi. Zgodbo naj bi mu osebno povedal egipčanski modrec ali svečenik Sonchis iz svetišča boginje Neit v Saisu. Ne nanaša se samo na Solonovo dobo, ampak tudi na do današnjih dni neznano zgodovino Atencev, pa tudi na Solonova poveličevanja dejanj, ki naj bi jih naredili predniki Atencev. To, kar vemo o Atlantidi, je ohranjeno v obeh Platonovih dialogih: Kritija in Timaj. Oba dialoga sta kasnejšim generacijam raziskovalcev povzročila velik glavobol. Tezo o Atlantidi so kot resnično sprejeli mnogi učeni ljudje antičnega sveta: Toda vedno nekateri verjamejo, drugi dvomijo. In tako se je že na samem začetku razvil prepir: Je Atlantida v resnici obstajala ali pa je samo egipčanska zgodba, s katero so potegnili atenskega tirana Solona? Popolnoma neodvisno od Platona je Proklos trdil, da so mu aleksandrijski svečeniki pokazali obelisk, na katerem je bil vklesan hieroglifni zapis o Atlantidi. Platon je opisal Atlantido kot zgodovinsko dejstvo, kot državo, ki je v času in prostoru tudi v resnici obstajala. Atlantida naj bi bila po Solonovi pripovedi in po kasnejšem Platonovem zapisu vzorec za idealno državo, z razvito državno upravo, ekonomijo, vojsko in znanostjo. Glavno mesto Atlantide je bila Pozejdonija. Ime je dobila po svojem ustanovitelju, bogu morja Pozejdonu. Na višku svojega razvoja je na obeh straneh Atlantika imela svoje kolonije. Atlantida še danes buri domišljijo in duhove tako med znanstveniki kot med laiki. Njene arheološke ostanke iščejo skoraj po vsem svetu: po morji, na otokih, v himalajskem gorovju in celo v puščavah, kot je Sahara. Ne glede na izobraženost pa se vsi iskalci Atlantide trudijo odgovoriti na osnovno vprašanje: Je Atlantida samo mit ali resničnost?